

ΚΡΙΤΙΚΗ ΘΕΑΤΡΟΥ

Εμπνευσμένος Σαίξπηρ

■ «Περικλής, ο πρίγκιπας της Τύρου» του Ουίλιαμ Σαίξπηρ από την Πειραματική Σκηνή της «Τέχνης» στο θέατρο Αμαλία

Η ενασχόληση με τα λιγότερο γνωστά έργα κλασικών δραματουργών έχει αρχίσει τα τελευταία χρόνια να «ερεθίζει» τους εργάτες του θεάτρου, όχι τόσο για να γευτούν κι αυτά το βάπτισμα της σκηνής και να διεκδικήσουν μερίδιο από τα «διάσημα» αδέρφια τους, αλλά σε μια προσπάθεια να απελευθερωθούν σκηνοθέτες, σκηνογράφοι και ηθοποιοί από το βάρος που κουβαλά το όνομα του συγγραφέα και ακολουθεί καταπόδας τα πλέον φωταγωγημένα τέκνα του.

Έτσι, το -αδύναμο κατά πολλούς- πρωτότυπο μπορεί να εμπλουτιστεί, να ισχυροποιηθεί και να ανα-γεννηθεί από την έγχυση νεοτερικών ή ακόμα και πειραματικών στοιχείων, τα οποία με μεγαλύτερη ευκολία εισβάλλουν μέσα του και ενδεχομένως καταφέρνουν να οδηγήσουν στην άρθρωση μιας ολοκληρωμένης πρότασης, που ανοίγει ενδιαφέρουσες διόδους σκηνικής αποτύπωσης και θεατρικής πράξης.

Ο «Περικλής» του Ουίλιαμ Σαίξπηρ ανήκει στην κατηγορία των «περίεργων» έργων του συγγραφέα, που παρουσιάζει ανομοιότητες με το σύνολο της κατάθεσής του, αλλά και έντονες εσωτερικές διαφορές ανάμεσα στις δύο πρώτες πράξεις, όπου στήνεται η αρχική πλοκή, και στις τρεις επόμενες πράξεις, που οδηγούν στη λύση και στην ευτυχή κατάληξη του δράματος. Την υπόθεση τη δανείστηκε ο Σαίξπηρ από ένα φημισμένο μεσαιωνικό έργο με περιπέτειες, τον «Απολλώνιο της Τύρου», ενώ το ίδιο θέμα είχε πραγματευτεί κι ένας Άγγλος ποιητής του 14ου αιώνα, ο Γκάουερ, από τον οποίο φαίνεται ότι εξόρυξε εντέλει ο συγγραφέας τα δάνειά του. Κλείνοντας το μάτι στην αρχική πηγή εμπνευσης ο Σαίξπηρ βαπτίζει Γκάουερ το χαρακτήρα του χορού - εξηγητή στον «Περικλή» του.

Ο μύθος ξετυλίγει το κουβάρι της περιπλάνησης του Περικλή στη νοτιοανατολική λεκάνη της Μεσογείου σε έξι πόλεις-σταθμούς, που καθορίζουν τελικά τη διαδρομή του έργου αλλά και της ζωής του ήρωα.

Κοι λόγος τις περισσότερες φορές είναι ανίσχυρος, τα χόματα δε λείπουν, τα χρονικά άλματα πρωταγωνιστούν και οι χαρακτήρες ξεχνιούνται ή αφήνονται απλά να οδηγηθούν από έναν ηθικοπλαστικό, διδακτικό καμβά, που συνθέτει το βασικό υπόστρωμα του έργου. Πάνω του αφήνει τα περίτεχνα χνάρια του ο έρωτας, πρωταγωνιστής και κομπάρσος συνάμα, να οδηγεί, να τιθασεύει, να απελευθερώνει τα πάθη. Το δικό του παιχνίδι ορίζει και τις επιλογές της Πειραματικής Σκηνής της «Τέχνης» στο ανέβασμα του «Περικλή», αφού το τραγούδι του μικρού φτερωτού θεού διατρέχει από την αρχή μέχρι το τέλος την παράσταση.

Ο Νίκος Χουρμουζιάδης γνωρίζει τον Σαίξπηρ και η επιλογή παρουσίασης ενός από τα λιγότερο δυνατά έργα του ίσως να εγείρει ερωτηματικά. Ωστόσο, η παρακολούθηση της παράστασης δίνει και στους πλέον δύσπιστους μια ολοκληρωμένη απάντηση. Ο μύθος τοποθετείται γύρω από το ισχυρό περιτύλιγμα μιας ροκ όπερας, ισχυροποιείται κάτω από αυτό το έρρυθμο σχήμα, τοποθετεί εξαρχής το θεατή στη σύμβαση παρακολούθησης ενός παραμυθιού με

η ταυτότητα της παράστασης

Μετάφραση-σκηνοθεσία: Νίκος Χουρμουζιάδης
Σκηνικά-κοστούμια: Απόστολος Βέττας
Μουσική: Κώστας Βόμβολος
Χορογραφία: Στέλλα Μιχαηλίδου
Φωτισμοί: Στράτος Κουτράκης
Βοηθός σκηνοθέτη: Κορίνα Χαρίτου
Παίζουν οι ηθοποιοί: Ανδρέας Δημητριάδης, Χρήστος Θεοδωρίδης, Νίκος Κουμαριάς, Μένη Κυριάκογλου, Νίκος Λύτρας, Ρούλα Μανισιάνου, Στάθης Μαυροπούλος, Στέλλα Μιχαηλίδου, Γιάννης Μόχλας, Δημήτρης Ναζίρης, Μαρία Σαλιτήρ, Έφη Σταμούλη

ευτυχές τέλος, όπου ακόμα και οι υπερβολές και τα ηθικά διδάγματα έχουν λόγο ύπαρξης, αφού υπηρετούν περίτεχνα την κούρσα της πλοκής και φτάνουν να κόψουν με επιτυχία το νήμα του τέρματος.

Η δυναμική αρχή με την εμφάνιση όλου του θιάσου επί σκηνής (σοφά ο κ. Χουρμουζιάδης προτιμά να «μοιράσει» όλες τις αφηγηματικές τιράντες του Γκάουερ στους ηθοποιούς του) αποτελεί τον πιο εύγλωττο πρόλογο για τη διακριτική ένταξη του σχήματος «θέατρο μέσα στο θέατρο» στην παράσταση. Έτσι ακόμα και οι πλέον αφελείς σκηνές, όπως η «ανάσταση» της Θάϊσας ή οι επίμονοι «παρθενικοί» μόνολογοί της Μαρίνας, τοποθετούνται σ' ένα ασφαλές πλαίσιο ανάλαφρης εξιστόρησης, που ξεφεύγει από την παγίδα της γελοιοποίησης.

Η φιγούρα του Περικλή, με δερμάτινο μπουφάν και στενό μαύρο παντελόνι, παραπέμπει στους ασυμβίβαστους, περιπλανώμενους μπίτινικς, ντυμένοι το ρομαντισμό και την αυτοκαταστροφική διάθεσή τους. Κι έτσι, με παραπομπές που παντρεύουν ομαλά το χθες με το σήμερα, η παράσταση φυλακίζει το μάτι του θεατή στη σκηνή, κάνοντάς τον μέτοχο σ' ένα παιχνίδι με ανούσιο περιεχόμενο, αλλά με εμπνευσμένο τρόπο απόδοσής του.

Ευτυχής και η συνομιλία της σκηνοθετικής πρότασης με τη σκηνογραφία και τη μουσική. Λιτό, έξυπνο και λειτουργικό το σκηνικό του Απόστολου Βέττα, οριοθετεί στο διάφανο τετράγωνό του τα μέρη-σταθμούς της περιπλάνησης του ήρωα με την επιλογή διαφορετικής πόρτας-εισόδου των ηθοποιών στη σκηνή κάθε φορά. Εκπληκτική η μεταμόρφωση του κεντρικού τετραγώνου σε καράβι, δίνει λύση στη δύσκολη σκηνή της τρικυμίας, αφήνοντας το λόγο να περιγράψει αυτά που το σκηνικό αποκρύπτει από τους θεατές.

Από τον Κώστα Βόμβολο ακούσαμε την πιο μοντέρνα μουσική πρόταση σε φετινή θεατρική παραγωγή, που βασίζεται στον έντονο ρυθμό και βαδίζει ανάμεσα στη σκηνοθετική οπτική. Και οι ηθοποιοί αφήνονται ελεύθεροι να γευτούν τις περιπέτειες του Περικλή, αλλάζοντας ρόλους, διατηρώντας κάθε φορά μικρές διαφοροποιήσεις, αφήνοντας το μεθυστικό, παραμυθένιο μοτίβο να τους παρασύρει, να τους κάνει να γλεντούν κάθε καρέ δράσης και να πλάθουν ολοκληρωμένους χαρακτήρες μέσα από αδύναμα συγγραφικά ερείσματα. Παράσταση συνόλου σ' ένα αδιάφορο έργο, που καταφέρει να μας κρατήσει στην αγκαλιά του για τρεις περίπου ώρες. Μια πολύτιμη πρόταση από αυτές που το ελληνικό θέατρο έχει ανάγκη.